

KOPIERINGSLICENS OCH ANVÄNDNING AV TV-PROGRAM I UNDERVISNING

Grundskolor, gymnasier
och yrkesläroanstalter

Kopio

Kopiostos licenser underlättar användningen av verk

Utbildningsstyrelsen har anskaffat licens för kopiering och inspelning av tv-program

- förskolan och grundskolan
- gymnasiet samt
- utbildningar vid yrkesläroanstalten som leder till grundexamen.

Kopieringslicensen möjliggör partiell kopiering och digitalisering av tryckta publikationer, utskrift av digitalt material samt kopiering och användning av nätmaterial som en del av lärarens egenhändigt skapade material och som tilläggsmaterial i undervisningen. Kopieringslicensen för läroanstalter omfattar även översättning och bearbetning av verk i en undervisningssituation.

Användningslicensen av tv-program gör det möjligt att visa inhemska program från Yle Arenan och Arkivet samt spela in tv-program för undervisningsändamål från kanalerna Yle TV1, Yle TV2, MTV3 och Yle Teema & Fem.

Mer information om licenser och deras möjligheter:
www.kopiraittila.fi och www.kopiosto.fi

MED LICENSERNA FÖR LÄROANSTALTER FÅR MAN BLAND ANNAT

- komplettera och liva upp läromedlet och göra det mer personligt
- samla in tilläggsmaterial för lektionen från olika publikationer och material på nätet
- genomföra mångsidig undervisning på distans och på nätet
- göra kompletterande och åskådliggörande markeringar på elektroniskt bild- och textmaterial
- använda olika material i översättnings- och bearbetningsövningar
- visa program från YLE Arenan och Arkivet i undervisningen
- spela in tv-program från kanalerna Yle TV1, Yle TV2, MTV3 och Yle Teema & Fem

Kopiostos licenser för läroanstalter gör det möjligt att komplettera undervisningsmaterialet och liva upp undervisningen.

Kopieringslicensen ger tillgång till tilläggsmaterial för undervisning

Med kopieringslicensen kan både lärare och elever kopiera eller skanna delar av inhemska och utländska böcker, tidningar eller andra publikationer till exempel som tilläggsmaterial för undervisning eller en del av ett projektarbete. Med kopieringslicens för läroanstalter får man även kopiera och skanna noter och sångtexter.

Man får kopiera bilder och textmaterial också från inhemska och utländska webbplatser. Materialet som kopieras ska ha tillstånd att finnas på webbplatsen och vara fritt tillgängligt. Om materialet är avgiftsbelagt eller omfattas av en licens, såsom en Creative Commons-licens, får materialet användas enligt dess egna licens- och användningsvillkor.

Kopierat material kan användas som en del av eget material eller sparas för undervisningsgruppen i ett slutet nätverk. Kopierat material får också delas ut som papperskopior till elever.

MED KOPIOSTOS LICENS FÅR MAN INTE KOPIERA ELLER DIGITALISERA

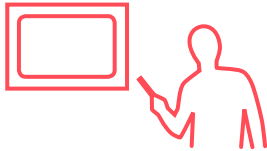
- arbets-, övnings- och facitböcker
- musik, rörliga bilder eller dataspel
- material som är avgiftsbelagt eller omfattas av egna licens- eller användningsvillkor, såsom elektroniskt undervisningsmaterial
- verk skapade av privatpersoner som de delat i sociala medier, såsom diskussionsforum, bloggar och bilddelningstjänster,
- material vars kopiering och användning rättsinnehavaren har förbjudit. En lista över sådant material finns på [Kopiostos webbplats](http://Kopiostos.webbplats.fi) www.kopiosto.fi/forbudslista

UTAN EN LICENS FÅR MAN

- dra nytta av information, idéer, principer eller teorier som finns i verket
- kopiera lagar, förordningar och myndighetsbeslut samt verk vars skyddstid har löpt ut
- citera verk enligt god sed
- skapa direkta länkar som leder direkt till den ursprungliga webbplatsen, till material som är lagligt tillgängligt på nätet

Mer information om hur man kan dra nytta av andras verk i undervisningen finns på www.kopiraittila.fi

Användning av tv-program i undervisningen

Med användningslicensen av tv-program får man visa inhemska program från Yle Arenan och Arkivet samt spela in tv-program för undervisningsändamål från kanalerna Yle TV1, Yle TV2, MTV3, Yle Teema & Fem förutom filmer, reklam och utländska serier med kontinuerlig handling. Det är inte tillåtet att spela in program från Yle Arenan eller Arkivet.

För att visa filmer och webbvideor i undervisningen kan läraren eller läroanstalten skaffa en licens eller be separat tillstånd från rättsinnehavarna, alltså videons producent eller produktionsbolag. För att få visa utländska filmer i undervisningen kan man skaffa en licens från M&M Viihdepalvelu Oy (www.elokuvalisenssi.fi) och för inhemska filmer från APFI ry (www.apfi.fi).

Visning av webbvideor samt YouTube-videor i undervisningen kan dock vara tillåtet med till exempel en Creative Commons-licens eller enligt användningsvillkoren.

Med användningslicensen av tv-program får man

SPELA IN	program från kanalerna Yle TV1, Yle TV2, MTV3 och Yle Teema & Fem
VISA	inhemska program från Yle Arenan och Arkivet

PÅ INSPELNINGEN ELLER I ANSLUTNING TILL DEN SKA FÖLJANDE ANGES

- programmets namn
- speltid
- sändningstid och
- tillåten användningstid (t.ex. 2 år)

Se närmare anvisningar om inspelning av tv-program på adressen www.kopiosto.fi/tvprogramiundervisning

MED KOPIOSTOS LICENS FÅR MAN INTE SPELA IN ELLER VISA

- program från andra inhemska eller utländska tv-kanaler eller tv-kanalernas webbtjänster
- filmer med biograf- eller videodistribution
- utländska serier med kontinuerlig handling
- reklam
- köpta, lånade och hyrda inspelningar

Exempel, på hur man kan dra nytta av materialen i undervisningen

Övning i elektronisk studentexamen i systemet Abitti

Med kopieringslicens läraren får skanna och kopiera bilder och artiklar ur böcker, tidningar och andra tryckta publikationer samt från fritt tillgängliga webbsidor och lagra dessa i det slutna provsystemet Abitti i anslutning till övningsuppgifter som hen har gjort.

Med användningslicens av tv-program får läraren också spela in program från kanalerna Yle TV1, Yle TV2, TV3 samt Yle Teema & Fem och lagra programmen eller delar av dem i det slutna provsystemet Abitti i anslutning till övningsuppgifter som hen har gjort.

De uppladdade materialen får vara tillgängliga för den egna undervisningsgruppen i Abitti.

Gamla studentprov med tillhörande material finns på Examina tjänsten (www.examina.fi). Läraren kan kopiera och ladda ner gamla studentprov för sin undervisningsgrupp från Examina. På Examina finns det också inspelningarna från hörförståelseproven.

Liva upp undervisningen med av-material

Ett ämne som behandlas på historielektionen kan livas upp genom att visa utdrag ur till exempel program från Arkivet eller från en dokumentär som spelats in från kanalen Yle Teema & Fem.

Läraren kan spela in aktualitetsprogram och program från kanalerna Yle TV1, Yle TV2, MTV3 samt Yle Teema & Fem och visa utdrag ur dem som exempel på argumentation för olika uppfattningar.

Exempel på hur man kan dra nytta av materialen i undervisning

Gemensamma projekter samt distans- och webbundervisning

I gemensamma projekt med två eller flera undervisningsgrupp per kan lärarna skapa material tillsammans och dela det till sina undervisningsgrupper i en sluten lärmiljö. Materialen kan vara tillgängliga i ett slutet nätverk för den aktuella undervisningsgruppen. Om man vill publicera sin egen framställning, video, projekt- eller övningsarbete på nätet, behövs ett separat tillstånd för att få publicera andras material som har använts.

I vissa fall, till exempel när det gäller sällsynta ämnen eller glesbygder, kan flera läroanstalter tillsammans arrangera distans- eller webbundervisning. Man kan även spela in en undervisningssituation och dela det till undervisningsgruppen i ett slutet nätverk som en direktsändning eller inspelning.

Översättnings- och bearbetningsövningar

Med kopieringslicens för läroanstalter får man som en del av undervisningen redigera materialet i liten utsträckning. En bild kan exempelvis beskäras enligt det utrymme som är tillgängligt, och markeringar såsom pilar eller cirklar kan göras i texten för att förtydliga eller åskådliggöra ämnet som undervisas.

Läraren kan använda till exempel utländska tidningsartiklar för översättningsövningar i undervisningen. Lärare får också redigera en artikel till ett enklare format för en språklektion eller exempelvis en provuppgift.

Tilläggsmaterial för undervisning

Man kan skanna sidor ur en författares olika böcker och till exempel utgående från textcitat ge de studerande i uppgift att utvärdera hur författarens sätt att skriva har utvecklats, eller jämföra texter från olika genrer eller tidsåldrar med varandra.

Ur en musiklärobok eller nothäfte kan man skanna sångtexten och noterna och projicera dem med en dataprojektor på klassens vägg eller under värfesten på festsalens vägg.

Bilder och material till projektarbeten

På en engelskalektion kan de studerande och läraren kopiera bilder och artiklar från utländska webbtidningar när de exempelvis gör ett projektarbete om musikalerna på Broadway. Eller så kan eleven kopiera bilder, kartor, tabeller och statistik från städernas webbplatser till ett projekt om en utvald stad.

Med kopierings- och inspelningslicens för läroanstalter får man

	TEXT OCH BILDER	NOTER OCH SÅNGTEXTER
FOTOKOPIERA 	20 sidor per publikation, högst hälften av publikationen	10 sidor per publikation, högst hälften av publikationen
SKRIVA UT 	20 sidor per digital källa Läraren får skriva ut en hel lärarhandbok för personligt bruk i arbetet	10 sidor per digital källa
SKANNA 	I grundskolor 5 sidor per publikation, högst hälften av publikationen I gymnasiet och vid yrkesinriktade läroanstalter 15 sidor per publikation, högst 15 % av publikationen	10 sidor per publikation, högst hälften av publikationen
LAGRA OCH KOPIERA MATERIAL SOM ÄR FRITT OCH LAGLIGT TILLGÄNGLIGT PÅ NÄTET 	20 bilder eller sidor som i utskriften motsvarar A4-storlek per webbplats I grundskolor 5 sidor av en e-bok, högst hälften av publikationen I gymnasiet och vid yrkesinriktade läroanstalter 15 sidor av en e-bok, högst 15 % av publikationen	10 sidor som i utskriften motsvarar A4-storlek per webbplats

Kom ihåg att hänvisa till upphovsmannen och källan vid användning av verk.

Tips: Om du vill använda materialet på ett mer omfattande eller annat sätt än läroanstaltens kopieringslicens tillåter kan du be om tillstånd för det direkt av en upphovsman och en förläggare.

KOPIOSTO

Kopioisto är en gemensam upphovsrättsorganisation för upphovsmän, förläggare och utövande konstnärer. Kopioisto möjliggör användning av material som skyddas av upphovsrätten genom att bevilja licenser för kopiering och digital användning samt för användning av audiovisuella verk. Ersättningarna för kopiering betalas vidare till verkens upphovsmän och förläggare.

FÖRELÄSNINGAR AV UPPHOVSRÄTT

Kopioisto åker omkring till läroanstalterna och utbildar om upphovsrätt och läroanstalternas licenser. Du kan höra dig för om utbildning för din läroanstalt neuvonta@kopiosto.fi.

KOPIRAITTILA SKOLA

Mer information om upphovsrätt och spelliknande webbmaterial samt andra undervisningsmaterial för inläring av och undervisning i upphovsrättigheter finns kostnadsfritt på adressen www.kopiraittila.fi.

@KOPIOSTO

Kopioisto